

SOPRONI ÚJSÁG

(az „Oedenburger Zeitung“ politikai napilap magyar része.)

Előfizetési feltételek:
A „Soproni Újság“, az „Oedenburger Zeitung“
hibóvítését képezvén külön nem adatik el sem egyes példányokban,
sem előfizetésben.
Előfizetési ára a teljes lapnak negyedévenként: helyben 5 korona,
vidékre 6 korona 25 fillér. Egy példány ára 6 fillér.

Kiadóhivatal és szerkesztőség:
Romwalter K. és fiánál, várkerület 121. szám.
Távbeszélő 23. szám.

Hirdetések díjtétel szerint,
mely kívánatra mindenkinek díjmentesen megküldetik.
Hirdetési megrendelések, előfizetési és hirdetési díjak a kiadó
hivatalba küldendők.
Mindennemű fizetés teljesítési helye Sopron.

Kossuth Ferencz Keckeméten.

Sopron, 1895. június 11-én.

Kossuth Ferenczet a vasárnapi keckeméti népgyűlésen Eötvös Károly beszédében hivatalosan pártvezérnek proklamálta.

Vasárnaptól kezdve tehát Kossuth Ferencz tetteit és szavait más mértékkel kell mérni: a mit ezentul mond, azt a párt mondja, a mit ezentul tesz, avval azonosítja magát az ő pártja. Azért a magyar nemzet ezentul még nagyobb figyelemmel fogja kísérni Kossuth Ferencz politikai szereplését.

Keckeméten elmondott beszédének két pontja emelkedik ki kiválóan: ezek a beszédazonrészei, melyek a függetlenségi párt válságáról, illetőleg a kormány egyházpolitikájáról szólnak.

Azt mondta Kossuth:

„Jól tudjuk, hogy a kormánypárt elfogadta a függetlenségi párt programjának egy részét, azon részét, mely az egyházpolitikában megvalósított elvekre vonatkozott. A függetlenségi párt programját létesítette is a kormánypárt.

Erre nagy szükség is volt, mert lehetetlen, hogy az állam ne vegye kezébe a társadalom alapjának, a családi élet megalkotásának rendezését. Az egyházpolitikai törvények nem ezelőznek vallástalanságra, ha arra ezelőztak volna, akkor sokan nem támogatták volna, köztük magam sem, mert az emberi nemnek nagy vigasza a vallás. Az ember nemcsak öröme, hanem szenvedésre is született, a szenvedő ember mindig a vallásban keresi a vigaszt, de a vallás nem azt teszi, hogy az ember oly rendszabályoknak hódoljon, a melyeknek a hittel és a vallás tanaival semmi közük, mert az egyházpolitika nem támadja meg a házasság szentségét. Európa majd minden államába be van hozva a polgári házasság. Be van hozva oly államokban is, a melyekben nincs, mint nálunk, nyolcz felekezet, de kizárólag katolikus. Ilyen például Belgium. Ott évek óta e katolikus párt van a kormányon, azért mégis a polgári házasság nemcsak be van hozva, hanem a katolikus párt annak eltörlésére nem is törekszik s a katolikus klerus, beleértve a római pápát, nem követeli a kormányon levő katolikus párttól a polgári házasság eltörlését. Már pedig én azt hiszem, ami nincs a katolikus vallás ellen Belgiumban, az Magyarország: sincs a katolikus vallás ellen s ami jó a katolikus vallásra Belgiumban, az jó Magyarországon is. (Helyeslés.)

Áttérek egy más dologra.

Nagy szerencsétlensége a magyar fajnak, hogy természetével össze van kötve a tulbuzgóság, hogy vannak oly emberek, a kik pápistábbak a pápánál, akik jobban királyok, mint a király, akik kormánypártiabbak, mint a kormánypárt. Az egy-

házpolitikai törvények, amelyek a szabadelvűség egy szükséges lépését jelezték, föltámasztottak oly áramlatot, amely a hazát a visszaesés, a reakció felé igyekszik terelni. Minden hazafinak vállat kell vetni, hogy a reakció ellen gátat emelhessünk. Látjuk, hogy a 67-iki kiegyezés után bár néha nehéz viszonyok közé került az ország, azért mégis az a szabadság, a szabadelvűség nyilvánulása, amelyeknek Ausztria kényszerülve bár, de mégis tért nyitott. Óriási haladás történt minden téren, ha tehát mi előre akarunk menni, akkor ne engedjünk egy talpalattnyit sem a szabadelvűségből és a szabadság felé haladásból, emeljünk gátat oly pártok ellen, amelyek nem mennek a nemzettel a szabadelvűség terén és akkor elérjük azt, hogy hazánk, amely esodálatos ifjúsággal indult jövője felé, nem áll meg haladásában, pedig ha megállna, a megállás hanyatlást jelentene, a hanyatlás pedig a közelgő halál. Ha a magyar nemzet megáll a haladás útján, akkor még a körülöttünk levő kis nemzetek is, mint a szerbek, oláhok, bolgárok elhagynak minket s mi a nemzetek csoportjában utolsók maradunk, ami a magyarhoz nem méltó.

Nekünk küzdenünk kell a néppárt által megkezdett áramlat ellen. Ezen néppárt (Eljenzés) összeverődött a legmagasabb arisztokracziából, a legmagasabb papságból még az alpapságból is, pedig az alpapságnak, a nép fiainak a néppel s nem a nagy urakkal kellene tartani. Ezen exellenciás párt fölvette a néppárt nevet, ezzel hódolva a nép szuverenitásának. Mutassa meg a magyar nép, amelyet édes atyám bevett az alkotmány sáncaiba, hogy ez a nép nem engedi nevét hiába fölvenni és hogy nem kevésbé buzgó a magyar alkotmány megvédésében is, mint amilyen volt a pár százévesnyi nemesség, amely annyi küzdelem, annyi vérontás között fönn tudta tartani a magyar hazát egy ezred éven át s fönn tudta tartani oly ifjan, hogy az ezredév lefolytával a magyar nép oly életerős, mint volt ezer év előtt. Nem hiszem hogy a magyar nép kevesebbre legyen képes, mint a magyar nemesség. Nem hiszem, hogy a magyar nép, amelyről azt mondják, hogy a népszava Isten szava, meg ne tanítaná ezt a néppártot arra, hogy a nép nevét nem lehet usurálni.“ (Eljenzés.)

Igaz, hogy Kossuth e beszédében nem mond semmi újat, hallottuk és ismerjük azokat az érdekeket, miket az egyházpolitikai kérdésben elfoglalt álláspontjuk védelmére felhozott, de a cikkem bevezetésében említett indokoknál fogva regisztráljuk Kossuth mondásait, valahányszor az általunk is helyeselt politikára vonatkoznak.

Annai tanulságot a keckeméti népgyűlés lefolyásából bizonyára a néppárt is merített, hogy hatalmas ellenfele lesz a Kossuth-féle függetlenségi párt. Eötvös Károly már jelzi a párt szándékát, azt

mondván: „A néppártot ugyan a választásoknál szőröstől - bőröstől agyonütjük“. A magyar ember rendes körülmények közt azt mondaná „megeszszük“; azt úgy látszik nem akarják megtenni, tudják, hogy elrontanák az étvágyukat.
Csonnai.

Politikai hírek.

Sopron, június 11-én.

Az Agliardi-ügy és a delegáció. A „Frankfurter Zeitung“ szerint az Agliardi-konfliktus nem fog valami nagy szerepet játszani a delegáció tárgyalásain. A magyarok tudják, hogy a nunczius bécsi tartózkodásának napjai megvannak számlálva. Az ő visszahívását a bibornoki kalappal fogják takargatni, ezt viszont enyhítik azzal, hogy még több nuncziusnak is oda fogják ajándékozni a bibornoki kalapot. A magyarok ebben az ügyben megkapták az igazságot, és szívesen átengedik a győzelmes visszavonulás látszatát a Vatikánnak. Aki esodálkoznék azon, hogy a Vatikán egyáltalán a visszavonulás terére lép, ezzel szemben csak arra lehet utalni, hogy a pápának nem maradt hátra más tennivalója. Kitűnt ugyanis, amint szavahihető körökben beszéltek, hogy a nunczius Rampolla államtitkár egyenes utasítására ment Magyarországra és beszélt ott, a pápa tudta nélkül. A nunczius igazolhatta magát a pápa előtt, az államtitkár nem. De mint hogy a pápa ebben az időben könnyebben kap száz nuncziust, mint egy államtitkárt, a Rampolla bűnéért Agliardinak kell bűnhődnie. Ha a pápa fiatalabb volna, a magyaroknak sikerült volna Rampollát is elbuktatniok. A magyar delegátusok előtt ismeretesek ezek a dolgok és éppen ezért nehezen hihető, hogy föl fogják vetni a kérdést. Ha pedig ezt más oldalról kezdeményezik, meg fognak elégedni azzal a válaszzal, amelyet az új külügyminiszter jónak lát megadni. Ily körülmények közt hinni lehet, hogy a delegáció tárgyalásai — elenyészettévé köréből az egyetlen komoly differenciára alkalmat adható kérdés — simán fognak lefolyni.

Kossuth pártszervezése. A Justh Gyula elnöke alatt álló függetlenségi és 48-as párt serényen folytatja Kossuth Ferencz vezetése alatt pártszervező akezióját a függetlenség és a szabadelvűség eszméinek együttes hangoztatásával s ebből következőleg a néppárt erős támadásával. Vasárnap Keckeméten tartottak pártgyűlést, amelyen a különvonaton odajött czeplédek és nagykorúsok nagy tömegén kívül a felegyházi és a kalocsa-kerület függetlenségi polgárainak küldöttsége is résztvett. Különösen feltűnt a Holló Lajos felegyházi kerületéből jött küldöttség, amelyet Kocsis Sándor, a felegyházi függetlenségi párt egyik vezérfia vezetett. Bartók Lajos is képviseltette magát Kossuth-Eötvös gyűlésén. Tudvalevőleg Keckemét felső kerületét Horváth Adám képviseli, míg a katolikus alsó kerületnek Bartók Lajos a képviselője. Bartók kerületéből is küldöttség tisztelgett Kossuth Ferencznel s a lakomán nagy érdeklődéssel fogadták Sváb Kovács Istvánt, Bartók egyik volt főkortesét, aki azért lépett ki többet magával az alsó kerületi függetlenségi és 48-as körből, mert az testületileg nem vonult ki Kossuth Ferencz fogadására. A keckeméti gyűlésnek eseménye Kossuth Ferencznek pártvezérré való kikiáltása, főérdekessége pedig Eötvös Károly előadása arról, hogy a parlamentben a Justh elnöke alatt a függetlenségi párt miért nem támogatta több kérdésben, így a nyitrai választás az Agliardi ügyben a kormányt bemutatni akaró szövetkezett klerikális pártokat.

A városi színházról.

A soproni közönség nagy barátja a színháznak. Városunk egyike volt Magyarország első városainak, mely állandó színházát már 1779-ben létesített. Igaz, hogy ezen színház majdnem 100 éven át kizárólag a német muzsának volt szentelve, de ez nem hazafiság hiányának, hanem azon körülménynek tulajdonítandó, hogy 1861. évig csaknem kizárólag a német nyelv volt itt az uralkodó. Lakosságunkat bizonyosan nem érintheti szemrehányás a végett, hogy hazánkban 1840. évig a latin volt a hivatalos nyelv, hogy az iskolákban a magyar nyelv tanítására nagyon kevés gond fordított, hogy országos törvényeink 1840-ig nem intézkedtek a magyar nyelv eljajátítása és terjesztése érdekében, hogy a kereskedés és ipar teljesen német volt, és hogy csakis 5 év óta lett honi nyelvünk a felekezeti elemi iskolákban tannyelvül életbe lépve. Az 1848. évben a hazai nyelvért fellángolt lelkesedést csakhamar lelohasztotta a Bach-korszak 13 sanyaru éve, mely alatt a német nyelv volt a hivatalos nyelv, mely az összes tanintézetekben erőszakkal kötelezővé tétetett. A magyarosodást csakis az iskolákban lehet megkezdeni, és sikerrel befejezni, itt az ifjúság játszva elsajátítja a honi nyelvet.

Igaz, hogy a színház — természetesen az operettektől és silány bohózatoktól eltekintve — kulturális intézet, a hazai történeti drámák lelkesítője és buzdítója és a honszeretetet ápolja, a jellemrajzok iskolái a pszichológiának, a finom vígjátékok finomítják a modorokat, de mindig feltéve, hogy színházat látogató a darabnak nyelvét alaposan megérti, mert nem találhat azokban élvezetet, a ki a nyelvet tökéletesen nem bírja. A színházban tehát a nyelvet tökéletesíteni, de megtanulni nem lehet. Ez az iskolának és házi nevelésnek feladata. A soproni a színházban a napnak fáradalmait után szórakozni és gyönyörködni akar; innen van, hogy a színház itt Sopronban legtöbb esetben nagy látogatásnak örvendett, és ha dacára annak egyik-másik igazgató az előadásokat beszüntette, az csak saját ügyetlenségének, és nem a közönség közönyének volt tulajdonítható.

Az előadottak alapján már most azon kérdést vetem fel, hogy a rendes 6 havi szinidény magyar vagy német legyen-e? Kizárólag német már nem lehet, mert lakosságunk $\frac{1}{3}$ része bizonyosan annyira bírja a magyar nyelvet, hogy a magyar előadásokban gyönyörködhetik; de a nemzeti és hazafiai érzés is követeli, hogy a német igazgatót, ha nem is egyszerre, de minél előbb a soproni színházról kizárjuk, de különben is német igazgató nem volna képes 6 hónapon át sikeresen működni.

Kizárólag magyar sem lehet a szinidény, mert midőn 1885. évben a városi közgyűlés egy városi képviselőnek rögtönözött, kellőleg elő nem készített indítványa folytán azon határozatot hozta, hogy a 6 havi idény kizárólag magyar igazgatóknak adassék át, a közönség nagy részében kimondhatlan ingerültség és elégtelenség keletkezett, mert a bérlők és rendes színházi látogatók nagy részének az esetelt viszonyok folytán fiatal korában nem nyílt kellő alkalom a magyar nyelvnek megtanulására, és így a megszokott szórakozásnak rögtön megszüntetése majdnem forradalmat idézett elő. A város közönsége ennek folytán kénytelen volt ezen határozatának megváltásával az idényt 2 részre osztani, a felét magyar, felét német előadásokra szánni. Hogy ezen intézkedése 10 éven át helyesnek bizonyult, azt mutatja azon körülmény, hogy mind a magyar mind a német szinigazgató anyagi haszonnal végezte az idényt. Kizárólag magyar idényünk még eddig azért sem lehet, mert 6 hónapig magát egy magyar társulatot fentartani nem képes, hiszen a magyar társulat 3 havi idénnyel is subventióra szorul. A műsor nem lehet oly változatos, mint 3 havi idénnyel, de keserűséget is okozna a magyar nyelvet nem ellenzéki bíró német közönségben; és igen felő, hogy az vizketegből oly szorgalmasan nem látogatná a magyar előadásokat, mint azt jelenleg teszi.

A kérdés vajjon a soproni színház az egész idényre kizárólag a magyar muzsának adassék át jelenleg újra napirendre került, a mennyiben Győr városával létező szerződéses viszony 1896. virágvasárnapján meg fog szűnni. Sopron szab. kir. város tanácsa a szinügyi bizottsággal egyetértőleg Székesfehérvár sz. kir. várossal alkudozásokot kezdett el, a Győrihez hasonló viszony létesítésére. Mind Székesfehérvár sz. kir. város, mind a színházi részvénytársaság, mind az ottani szinpartoló egyesület az eszmét üdvösnek és czélzerűnek tartották, és rokonszenvesen fogadták a városnak felszólítását. Mind a szinügyi bizottság, mind a város tanácsa abban állapodtak meg, hogy egyelőre ezen szerződést csakis egy próba évre, azaz 1896. virágvasárnapjától 1897. virágvasárnapig kö-

tik, hogy alkalmuk legyen meggyőződni, vajjon a közös magyar társulat a műgényeknek meg fog-e felelni.

Részemről ezen intézkedést helyesnek tartom, mert 1885. év óta még a viszonyok annyira nem változtak, hogy már most színházunkat kizárólag magyar előadásokra át lehetne adni. Nem lehet városunk hazafiságát ezen határozat végett kétségbevonni, mert az már 1874. évben, Pécsesél, és 1881. évben Pozsonnyal a győrihez hasonló szerződést akart kötni a magyar színészet állandósítása céljából, de a nevezett városok ezen szerződések megkötését ellenezték; a szinügyi bizottságot és a városi tanácsot ezen határozat miatt vád nem érheti, mert mindketten azon nézetben vannak, hogy a nemzeti nyelvet és kultúrát terjesztő magyar szinművészet városunkban a tért egészen el kell foglalnia, de ezen czélt óvatosan a viszonyok kellő látogatásával a színházi közönség jogos igényei tekintetbe vételével akarják elérni.

Sopron, 1895. június 9.

Dr. Kania József.

A megyékből.

Kapuvár, június 10. [Tud. lev.] (Különfélék.) Hővej, Fertő-Szt.-Miklós, Endréd nem várhat jó termést. Rétek és mezők viz alatt állanak, és így minden elromlik. Vannak gazdák a kik már háromszor vetettek. Az Ikva folyton garázdálkodik. F.-Szt.-Miklós és Endréd területeit teljesen elöntötte; kitünő világ van most a gólyáknak; sergesen járnak kelnek kelepelve és nyelve — a kövér békákat.

A Répcze is kiáradt és áttörve Hővej-nél átszakította a gátat.

A kaboldi és f.-péterfai katasztrófa.

Sopron, június 11.

A nyomorúság és pusztítás nagysága immáron megállapítva.

A vész nyomán most a könyörület és a jótékonyosság rendezi lélekemelő játékaikat.

A soproni rendőrségnél még egyre folynak be az adományok az elpusztultak javára. Elelmi szerek, ruhadarabok még most is nagy számban kerülnek.

A mai nap vittek ki 4 szekér szalmát,

A 76. gyalogezered nemes érzelmű és gavallér tisztikara ma, kedden délelőtt tartott értekezletén Haymerle ezredparancsnok indítványára 100 (száz) forintot szavazott meg a kaboldi és felső-péterfai árvizkárosultak segélyezésére. Vivenot vezérőrnagy teparancsnok indítványára Haymerle ezredparancsnok — ugyan-csak az árvizkárosultak javára — belépti díj mellett, az ezred zenekara által tartandó hangverseny rendezését tervezi.

A helyben állomásozó 9 huszárezred humánus tisztikara 50 frrtal, valamint a vadász zászlóalj tisztikara szinte 50 frrtal járult az insége-sek nyomorának enyhítésére.

A nagyeczeni cukorgyár r. t. ma tartott ülésében a kaboldiaknak 400 forintot a felső-péterfaiaknak 150 forintot és a schwarzenbachiaknak 50 forintot szavazott meg.

A nagyeczeni cukorgyár 600 forintos adománya, a mely némileg enyhíteni akarja a schwarzenbachiak nyomorát is, felemelő kezdet ama jótékonyágok sorában, a melyben iparvállalataink bizonyára ez alkalommal is legelől járnak.

Kapuvárról írják, hogy a tegnap délután tartott gyűléseken az izraelita nőegylet, a Bikur Cholim, és a Chewra Kadischa-egylet együttesen 52 frt 56 krt szavaztak meg a kaboldi és péterfai árvizkárosultaknak. A gyűjtést a városban megindították.

Német Kereszturról írják. Folyó hó 11-én jegyezte el Friedman rabbi leányát Rottenberger M. és ez ünnepélyes alkalmával Tauber Ignác meglepően szép összeget gyűjtött a kaboldi szerencsétlen hitsorsosok számára.

A szegény és gyakorta emberbaráti segélyre szorult község tagjai egymással kelnek versenyre az adakozásban. A piac közepén álldagálnak a Kaboldra és Péterfára menendő kocsik és valóságos népvándorlás tolong körülöttük hol nagyobb, hol apróbb adományokkal.

Lépesfalva igen sok éllelmiszereken kívül 17 frt 40 kr. készpénzt gyűjtött.

Ágfalva 203 frt 60 kr. készpénzt gyűjtöttek, és igen sok éllelmi szereken kívül, 79 darab ruházatot és 3 drb. szövetmaradékot.

Könyöradományok a kaboldiak és felső-péterfaiak számára.

Már kimutatott összeg 494 frt 64 kr.

Töpler Irma	2 frt	—	—
L. M.	1 frt	—	—
Hafner Josefa	1 frt	—	—
Schneider Teréz	1 frt	—	—
Szlávy Istvánné	1 frt	—	—
Gróf Széchenyi György, Weikersdorf	50 frt	—	—
T. B.	1 frt	20 kr.	—
Zeich János, építőmester	3 frt	—	—
F. Sch.	3 frt	—	—
Thüring Teréz	5 frt	—	—
H. Th.	2 frt	—	—
Ozv. Scheller Sámuelné	20 frt	—	—
Altdörfer Keresztély	3 frt	—	—
Altdörfer Viktor	5 frt	—	—
Igler Magdolna	4 frt	—	—
Dr. Schmidt (Bécsből)	5 frt	—	—
Schriecker Károly	2 frt	—	—
Schmidt-Hillebrand	10 frt	—	—
Binder Alajos	1 frt	—	—
Lenek Gyula	10 frt	—	—
Hétfői társaság.	20 frt	—	—
A. W.	15 frt	—	—
Graf J. Viktor	3 frt	—	—
Bergmann Lajos	2 frt	—	—
Magyar-Ovárból aláírás nélküli, nem ajánlott levélben	5 frt	—	—
Hofer József	10 frt	—	—
Vivenot vezérőrnagy	5 frt	—	—
Türk Camillo	2 frt	—	—
Müllner Mátyas	5 frt	—	—
Freund Sándor	2 frt	—	—
Braun Karolina és Katieza	6 frt	—	—
Brandl Mari	2 frt	—	—
Schmidt Ferencz	2 frt	—	—
Schnitzer és társa	10 frt	—	—
Zundel Kristóf, számtanácsos	1 frt	—	—
Zimmer család	2 frt	—	—
Zügn György	5 frt	—	—

Összesen 721 frt 84 kr.

További adakozásokat szívesen elfogadunk.

Számadás.

Június 8-án küldtünk Kaboldra	142 frt	—	kr.
Június 10-én dr. Baán Endre alispánnak átadtunk	181 frt	80 kr.	
Június 11-én dr. Baán Endre alispánnak átadtunk (I. III. nyugtatót)	261 frt	04 kr.	

Összesen 584 frt 84 kr.

Június 11-én este maradt 137 frt — kr, amelyet holnap reggel fogunk az alispánnak át-szolgáltatni.

3. sz.

Nyugta

261 frt 04 kr., irván kettőszázhatvanegy frt és 04 krról, mely összeget mint az **Oedenburger Zeitung—Soproni Ujság** gyűjtését a kabold felső-péterfai árvizkárosultak részére eszközölt gyűjtés második részletet, hogy mai napon hiány nélkül fölvettem, ezennel köszönettel nyugtatom.

Sopron, 1895. június 10-én.

Dr. Baán,
alispán.

Napi hírek.

1895. évi június 11.

Fegyelmi vizsgálat Sopron város polgármestere ellen.

A városi közigazgatási bizottság mai ülését Simon Ödön főispán azzal a nyomozótanács leírattal nyitotta meg, hogy márczius hó 14-én kelt leiratában Perczel Dezső belügyminiszter arra utasította, hogy indítsa meg Finck János kir. tan. polgármester ellen a fegyelmi vizsgálatot. A miniszter leiratának indító okai voltak azon mulasztások és nem okadatolható halogatások, a melyekből kifolyólag a polgármester évek óta nem intézett el több honosítási és kivándorlási ügyet. A polgármester azonban nemcsak nagy mérvű hanyagságot követett el, nem intézvé el a fontos ügyeket, de tiszteletlenességet is, amennyiben a miniszter többszöri sürgetésére nem is válaszolt. A miniszter egyik-másik ügyet hatszor is megsürgette és a válasz hallgatás volt. A polgármester ezen hanyagsága nemcsak a feleket károsította, hanem lerontotta a magyar közigazgatás hírnevét a külföldön.

A miniszter az állapotok illetén menetét tovább nem tűrhétven megbizta a főispánt, hogy a polgármester ellen fegyelmi vizsgálatot indítson, és annak megsejtesét a közigazgatási bizottságra ruházza.

A miniszteri leirat a közigazgatási bizottsághoz levén czimezve az a polgármesterhez érkezett, a ki azzal hozzája ment és előadta neki a helyzet egész mivoltát.

A főispán felsietett erre a miniszterhez, a ki előtt megjelent volt Finck polgármester is. A miniszter hajlandó volt a főispán közbenjárásával rendeletének fogantatását annyiban, elhalasztani, hogy 14 napi határidőn belül intézze el a polgármester halasztatlanul a fennforgó ügyeket. Ha az megtörténik a miniszter kész lett volna rendeletétől elállani.

Amde nem csak a 14 napi halasztás, de még más nyolcz nap is elmúlt és azon belül csak 3 intéztetett el azon ügydarabokból, amelyek évek óta várják lebonyolításukat. Pedig a főispán is figyelmeztette a polgármestert, hogy az ügyeket intézze el. Am ez sem használt.

Június 2-án a miniszter új rendeletet bocsátott ki, a melynek értelmében neki nem marad más hátra, mint itt bejelenteni, hogy további kiméletet tanusítani nem lehet és neki most már halaszthatatlan kötelessége a fegyelmi vizsgálatot megindítani.

A bizottság tagjai megmerevedve hallgatták a főispán előadását, a mely után a fegyelmi vizsgálat megsejtesére Schreiner dr., Nelky és Winkler dr. tagokból álló bizottság küldetett ki, miután Dr. Szilvássy és Kund a megbízatást nem fogadták el.

Finck polgármester az ülésen nem volt jelen.

Sopronmegye közigazgatási bizottsága. Sopronmegye közigazgatási bizottságának mai tárgyalására is ólomsúlylyal nehezedett az a nyomasztó érzet, a mely uralja a megye minden fiát, gondolva Kabold és F. Péterfa pusztulására.

Simon Ödön főispán volt ez ülésen is az elnök. Megnyitó szavai után emelkedett fel helyéről dr. Baán Endre, tolmácsolva résztvevő szívének melegségével és fájó lelkének lendületével azt a pusztulást, a mely megyénk két derék községét juttatta koldusbotra. Pénteken délelőtt — mondá az alispán — a mikoron a vészjelző hívásra kiesttem, megdermedve állottam meg a halottas kamara adta kép láttára. A pusztítás egész nagyságát hűen esetelni lehetetlen.

Folytatólag meleg szavakban emlékezik meg az alispán Sopron városáról és e város nemes polgáiról. A városi hatóság előzékenysége tette lehetővé, hogy a Pozsonyból segítségül kapott utászokat sietős gyorsaságban szállíthatta Kaboldra. Köszöni egyben a katonaság előzékenységét is, a kik ma erélylyel és lankadatlan iparkodással igazgatják a megpusztult utakat és pótolják amennyire lehet a veszteségeket.

A megyei hatóság megkeresi majd a pozsonyi térparancsnokságot, hogy engedje az utászokat még nyolcz napig Kaboldon maradni. Mert a vizokozta pusztításoknak részben való kijavítása is hosszabb időt fog igényelni.

Az alispán a sok romnak és a vizár által összehordott iszapnak és törmeléknek mihamarább való eltakarítására 100 munkást és 30 kocsi akvirált Pulyán.

Végezetül köszönetet mond az alispán Vivenot vezérőrnagy térparancsnoknak azért a lekötölező szívességért, hogy az alispánnak egyszerű megkeresésére elküldte volt az utászszázadot Kaboldra.

Felemlíti még az alispán, hogy Esterházy Pál herceg 500 forintot adott át neki a szerencsétlenek felségélyezésére és hogy közvetlenül a gyűlés előtt volt nála Schwartz

Antal volt czukorgyár-tulajdonos és egyezer forintot adott át neki, azzal, hogy 800 forintot a kaboldiaknak és péterfaiaknak, 200 forintot a swarzenbachiaknak juttasson.

A bizottság fájdalom s részvétellel vette tudomásul az alispán jelentéseit a kaboldi és felső-péterfai katasztrófáról és meleg köszönetét fejezte ki az alispánnak buzgó, erélyes, lankadatlan intézkedéseiről és a nyomban megindított segélyezésekért.

Otoeska Béla indítványozza, hogy a bizottság tagjai most itt nyomban gyűjtsenek maguk között a szerencsétleneknek.

Az indítványozó nyomban meg is kezdte a gyűjtést, a melyben 190 frt került össze a szerencsétleneknek. Adtak hozzá: Simon főispán 20 frtot, Domnanovich 3 frtot, Baditz Lajos kir. közj. 10 frtot, Gyulassy Gy. 10 frtot, Otoeska Béla 20 frtot, Páder R. 2 frtot, Högyész 5 frtot, Vághy államügyész 5 frtot, Miletics plébános 5 frtot, Hegedüs főmérnök 5 frtot, Augusztinetz Antal báró 50 frtot, Sugár Sándor 50 frtot, Pesty Béla 5 frtot.

Eljegyzés. Folyó hó 11-én kelt levélben írják Német-Keresztúrról, hogy az ottani izr. hitközség tudós és karakterben messze kimagasló rabbija Friedmann Dávid fényes eljegyzési ünnepen gyűrűzte el idősebb leányát Rottenberg Márkussal. A német-kereszturiak, vallás különbség nélkül osztozkodnak rabbijuk örömeiben.

Értesítés. Az állami felsőbb leányiskola vizsgálatának kihirdetett rendjében változtatás történt: nevezetesen a június 15. és 17. vizsgálati napok feleséreltettek s ehhez képest június 15-én, az V. és VI. oszt. június 17-én pedig a III. és IV. oszt. vizsgálatát fog megtartatni. Míró az érdeklődő t. közönséget az igazgatóság ez uton is értesíti.

Halálozás. Tegnap, délután 1 órakor meghalt Pollák Salamon, az orthodox izr. hitközség elnöke. Ebbeli minőségében alapította a „Szent-Egyletet“. Temetése szerdán, június 12-én délelőtt 10 órakor fog végbemenni.

A gyalogosok kaszárnyájának új kintosa Weber Imre lett. Weber régóta van Sopronban és az utóbbi években a Németh-féle kávéházban mint főpinczér volt alkalmazva.

Tanulságos előadás a sertésvesztről. A sertéstulajdonosokat holnapután, csütörtökön délután 3 órára gyülekezésre hívta meg a rendőrkapitány a színházi raktár festőtermébe. A gyülekezésen Fischer Lipót állatorvos ismertetni és magyarázni fogja a földmivélsügyi m. kir. miniszterium legújabb rendeletét, a melyben meg van írva a sertés kolera lefolyása és gyógyítási módja.

Czimbalomművész. Z. Pethő Ferike kitűnő czimbalom művész városunkba érkezett és holnap este a „Pannonia“ szálloda termében hangversenyt rendez. Pethő Ferike mint czimbalomművész szép hírnévre tett szert és művészi körutjában mindenféle tényes sikert aratott roppant ügyes technikájával és válogatott műsrával. Fiatal művésznők ő fensége Kloiid főherceggasszony és több előkelőség által ki lett tüntetve. Részünkről is a legmelegebben ajánljuk fiatal művésznők hangversenyét m. t. olvasóink figyelmébe.

Járatok iskolába. A rendőrség gyermekeik iskolamulasztásai miatt tegnap ismét 20 szülőt büntetett meg.

A soproni sertésveszteglő intézetben folyó hó 10-én 20 darab, győri- és zala-szt. gróti eredetű sertés betegedett meg a sertés kolera tünetei között és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a gyanu nem volt alaptalan. A baj nagyságát fokozza, hogy a 20 elpusztult sertés egy, 350 darabra rugó szállítmányhoz tartozik.

Öngyilkosság. Özv. Taschnernét ma reggel hátulsó utcái házában felakasztva találták.

Szerencsétlenség Brennbergben. A mult héten Schuller Flórián brennbergi bányász, a Sopron-aknában dolgozva olyan ügyetlenül fordította ki a szenes kocsit, hogy az alatta dolgozó Hruby András bányaelőjáró sérüléseket szenvedett ajkán és orrán. Hruby sérülései nem súlyosak, de Schullert, a kinek okvetetlenül látnia kellett Hruby lámpásának fényét, az a gyanu terheli, hogy rossz akarattal járt el. E végből tegnap bizottság járt künn Brennbergben. A bizottság tagjai, Niemetz rendőrbiztos és Szabó Jilek rendőrtisztviselő, megállapították, hogy Schullert terheli ugyan mulasztás, de rossz szándék nem vezette.

A sertésvesz. Ujabban Fülesen és Gálóson (Mosonmegyében) lépett föl járványosan a sertésvesz.

Sertésorbáncz ütött ki járványosan Mosonmegye Szt.-Péter községében.

Táviratok.

A király és a sopronmegyei árviz katasztrófa.

Bruck, (a L./m.) június 11. Ő felsége a király ma délelőtt ideérkezett csapatszemlére.

A fogadására itt időző mosonyi főispánnal behatóan kérdezősködött a vizár sújtotta sopronmegyei sorsa felől is, és mélyenérzett részvétének adott kifejezést a nagy csapás fölött.

Ő felsége ma itt szemlét tartott a 66. és 71. sz. gyalogezredek és a Deutsch-meisterek 3-ik százada fölött, — és föltétlen elismerését meg dícséretét nyilvánította a látottak fölött.

Erzsébet királyasszony leányánál.

München, június 11. Erzsébet királyasszony ma reggel ideérkezett leányának meglátogatására. A királyi asszonyt a pályaudvaron leánya Gizella várta.

Bismarck nem mozdul.

Hamburg, június 11. Bismarck herceg kijelentette egy nála járt küldötségnak, a mely meghívta az északkeleti csatorna ünnepélyes megnyitáshoz, hogy egészsége nem engedi, hogy nyugodalmas fészkeből kimozduljon.

Budapest, jun. 11. (G a b o n a t ö z s d e.)

A mai tőzsdén a buzaárnyalat mérsékelt volt. A malmok igen tartózkodóak voltak és ez határozó volt az árakra. Az irányzat általában lanyha volt. A buzabehozatal mindössze 16000 métermázsza volt.

A többi áruban alig volt üzlet.

Buza őszre	7.35—36
Buza május-júniusra	7.32—34
Rozs őszre	6.28—29
Tengeri május-júniusra	6.32—34
Tengeri július-augusztusra	6.35—37
Zab őszre	6.01—02
Káposzta repce aug.-szeptemberre	10.80—85

Idő s z é p !

Törvénykezés.

A soproni kir. törvényszéknek a f. évi június hó 12-ik napján tartandó nyilvános ülésén előadatni fog.

3447/P./895. sz. id. Mongold György felperesnek, ifj. Mongold György alperes elleni hagyatéki terhek megállapítása iránti pere. Előadó: Petz Gusztáv kir. trvszéki bíró.

4441/P./895. sz. özv. Antal Mihályné szül. Mikó Katalin felperesnek, Mikó János és társa alperes elleni 600 frt. tőke s jár. iránti rendes pere.

4471/P./895. sz. özv. Dr. Hauer Gyuláné szül. Wenczel Rozina felperesnek, néh. Wolfger Mária ismeretlen öröksei alperesek elleni zálogjog törlése iránti rendes pere. Előadó, Havas Lajos kir. trvszki bíró.

4566/895. sz. Ullmann Mórész soproni lakos felperesnek, Kopirnikár Antal littai lakos alperes ellen 2479/95 sz. a. 777 frt 55 kr. s jár. iránti rendes pere. Előadó, Uhlig Károly kir. trvszki bíró.

A magyar rész felelős szerkesztője:

Koór József.

Kiadó-tulajdonos: **Romwalter K. és fia.**

TÁRCZA.

A brennbergi fekete gyémántok.

— A „Soproni Ujság” eredeti tárczája. —
Írta: **Sollich Ferencz.**

Hazánk koszorus regényírója, Jókai Mór nevezte el első ízben a kösznet fekete gyémántnak s valóban drága kincs is az, mert hisz a kösznet ad erőt az annyi millió löerővel működő gőz és elektromos gépek mozgatására és hajtására, amely erőt az emberiség mai kulturájának, iparának, kereskedelmének és közlekedési eszközei fenntartásához semmi esetre sem nélkülözheti!

Sopron közvetlen közelében, zöld erdők által körvezeve, ritkán szemlélhető vad regényes tájban fekszik hazánk egyik legrégebb kösznetbánya-telepe, a már 1760-ban művelés alatt állott Brennberg.

Egyes elszórt erdők, gyümölcsös kertek által körvezeve egyszerű házikókban laknak a bányatelep munkásai s valóban sok fővárosi úri család drága pénzért nem adná, ha a forró nyári hónapokat itt távol, a főváros zajától tölthetné, reggelként a kakuk kiáltását, az éneklő madárkák fityörését, a vadgalambok turbékolását hallgatva!

De ne irigyeljük a szegény bányászoktól a természet legszebb, legbecesebb ajándékát a romlatlan tiszta levegőt, hisz ők életidejük legnagyobb részét mélyen lent a föld gyomrában, számos veszélyek által körvezeve töltik.

„Szerencse fel” így üdvözik egymást ezen férfiak, ha a munkaszakaszok felváltási ideje kö-

zeledtével a Sopron aknánál gyülekeznek, a hol a hatalmas szállító gépek segítségével leszállanak a föld titokzatos gyomrába, hogy nyolcz órán át porban és izzadságban, keservesen dolgozva szállítsák több mint 300 méter mélységből a fekete gyémántokat a föld felszínére.

Mozgalmas kép mutatkozik itt az idegen szemlélőnek, a hatalmas szállító gépek zöreje, a kösznetkülönítő osztály malomszerű kepelése, az egyes felvigyázók lármás parancsai, a mozdonyok éles fityjei, mindez nem igen harmoniál a vadregényes tájék fenséges nyugalmaival.

De hisz az ember a mindennapi kenyér utáni keserves harez közepette nem ismerhet poetikus hajlamokat.

A kösznetkülönítő osztályban érdekes szemlélni mint különittetnek el a kösznet különböző fajai a darabos-, koczka-, dió- és daraszén.

Csinos serdülő lányok, sváb suhancok, öreg rokkantak felváltva vetekednek itt a kösznet lehetőségtől való elkülönítésénél és a már készen álló vasuti kocsikba való berakásánál.

Dicséretreméltó egyáltalán az itteni bányagazgatóságának humánus intézkedése, hogy a brennbergi bányászok családtagjait, legyenek azok bár fiuk, vagy lányok lehetőleg foglalkoztatja s így a családnak módot nyújt a tisztességes megélhetésre.

Persze sokan vannak, különösen a krajnai illetőségű bányászok között, kik az igazgatóság humanizmusát felhasználva, előleget előlegre szednek, élelmi szereket vásárolnak hitelben a társulati fogyasztási raktárban, s ha így adósságukat

lehetőleg felesigázták — le is ut, fel is ut — elszedednek a szélrózsa minden irányában.

Elég sajnós, hogy enyhe hazai törvényeink értelmében ily szédelgő bünyenyítőleg nem üldözhető.

A Sopron aknától távolabb szintén erdők által körvezeve tekszik a „Hermesakna”, mely azelőtt a brennbergi bányatelep főszállító aknája volt, pár év előtt azonban tűzvész martaléka lett s most ujra építettett.

E tárcza kerete nem volna elegendő arra, hogy minden természeti szépséget, mely Brennberg környékén szemlélhető, hogy minden apró, a bányászok életét jellemző vonást felsoroljunk, a szives olvasó legjobban teszi, ha a szép tavaszi napok egyikét felhasználva s a mi fő, az esőernyőt el nem feledve a Soprontól Brennbergig vezető árnyas erdei utakon kirándul ide, a saját szemével győződik meg az itteni mozgalmas életéről, szives kalauzolásra mindenkor számíthat.

S ha véletlenül egyik vagy másik kormos alakot pillant meg, a ki a munka szakasz végeztével hazafelé édes övéihez siet, hogy egyszerű étkezése végeztével a fárasztó, veszélyes munka után nyugalomra hajtsa fejét — jusson eszébe a szives olvasónak, hogy ez a komor alak a civilizáció egyik legfontosabb tényezője, mert ő szállítja felszínre a kösznet, a mai társadalomra nézve annyira nélkülözhetetlen fekete gyémántokat, jusson eszébe a szives olvasónak a bányászudvölet komoly, felséges volta, mert hisz:

Szerencse fel, szerencse le,
Ilyen a bányász élete!

Irodalom és művészet.

Röptében a nagyvilág körül. Ez a ezime annak a páratlan diszümnek, mely 256 eredeti fényképben bemutatja az egész világot. Ezt a művet a „The Werner Comp.” ezimű chicegói milliomas kiadóvállalat bozsította közre s eddig három nyelven, ugymint angol, francia és német nyelven északamerikában, Angolországban Franciaországban és Németországban nem kevesebb, mint 16 millió példány lett eladva s meg vagyunk róla győződve, hogy a most megjelenő magyar kiadás, melynek kizárólagos elarúsítási jogát az „Egyetértés” kiadóhivatala váltotta meg a

kiadó ezégtől, aránylag ép oly kelendőségnek fog örüvendi. A magyar kiadás szövegét Timár Szaniszló ismert tárczairó és aestetikus szerkeszté, meg lehetünk tehát az iránt nyugodva, hogy a szöveg olvasása ép oly élvezetet fog nyújtani, mint a képek szemlése. Már az első füzet megtekintéséből is meggyőződhetik mindenki, hogy ez a fénykép gyűjtemény páratlan a maga nemében. A képek nagy költséggel beszerzett eredeti fényképfelvételek után Amerikában készülték és oly művészi kivitelűek, hogy bátran mondhatjuk, hogy a technika mai eszközeivel ennél tökéletesebbet nyújtani nem lehet. A magyar szövegen kívül, mely egy fővárosi műintézetben készült, az egész művet külföldön állítják elő. Az egész munka 16 füzetből fog állani, melyeket az „Egyetértés” kiadóhivatala füzetenkint 30 krajval

bozsát az „Egyetértés” előfizetőinek és számonkénti vásárlóinak rendelkezésére, oly módon, hogy elfogad előfizetéseket 4 füzetre 1 frt 20 krajval, 8 füzetre 2 frt 40 krajval és 16 füzetre 4 frt 80 krajval. Postán való küldésért füzetenkint 5 kr. külön fizetendő. Az egyes füzetek hetenkint jelennek meg s az egész műhöz díszes és olesó bekötési táblák foglalkoznak készülni. — Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy az „Egyetértés” kiadóhivatala ezt a diszümvet a saját lapjában valóságos amerikai módszer szerint hirdeti, a nélkül, hogy e hirdetések, melyeket mint érdekes tanulmányt minden érdeklődő figyelmébe ajánlunk, izléstelenekké válnának. Itt lehet megtanulni, hogyan kell hirdetni, s éppen nem esodálnók ha e hirdetések révén is óriási mérvben terjedne el a „Röptében a nagyvilág körül.”

Studen
Wohnung und Verpflegung für
nächtliches Schuljahr. Kräftige
Hausmannskoft, ruhiges Zimmer
bei **Antonia Schrady**, Apo-
thekerwimme, Oedenburg, Thea-
tergasse 25, I. Etoc rechts.

---

200 Gulden
monatlich ehrlichen Verdienst ohne
Kapital und Risiko wird Personen
jeden Standes geboten, die ihre Be-
fahigung zum Verkaufe eines sehr
gesuchten Artikels benützen wollen.
Anträge unter „ohne Risiko“
an die Annonzen-Expedition
M. Dukas, Wien, I. (477)

Ügynököket
alkalmazunk kedvező fel-
tétélek mellett, törvénye-
sen megengedett sors-
jegyek eladására részlet-
fizetésre az 1883. XXXI.
t.-cz. értelmében.
Fővárosi váltóbank-társaság.
Adler és társa, Budapest.

Agenten
zum Verkaufe geestlich gefat-
ter Lofe, egen Marenzahlungen
im Sinne d. Patentbriefgeleges
laut G.-M. XXXI v. J. 1883
werden unter günstigsten Be-
dingungen von uns angestellt.
Hauptstädtliche
Wechselbank-Gesellschaft.
Adler & Komp., Budapest.

Theâtre mécanique
a Paprétén — auf der Pfarrwiese.
Heute Dienstag, den 11. Juni
Große Wohlthätigkeits-Vorstellung.
Die Hälfte der Einnahme fällt den bei der Katastrophe
von Roberdorff und Ober-Petersdorff vernünftigen
Bewohnern zu.
Neues Programm: 1. Neapel am Tage des Frohleich-
namstages; große mechanisch-plastische Darstellung mit einer Be-
bung von hunderten mech. Figuren. Das Leben und Treiben des
italienischen Volkes. Die große Prozession. Eine Nacht auf dem
Meere. 2. Die Schlacht bei Plezna. Die Erstürmung der Grivitska-
Redoute. Gefangennahme Osman Pascha's und seiner Armee am
9. Dezember 1877. 3. Théâtre Fantoche neu. Vorführung der
wunderbaren automatischen Künstler. Mr. Koller am gespannten
Tanzseil. Neues kontische Entsee der Klown. 4. Neu große Original-
Geister- und Geispenster-Erscheinungen von lebenden Personen darge-
stellt. Der Teufelsput in der Waldschänke. — Anfang 8 Uhr. —
Oscar Gierke,
Direktor.

Árlejtési hirdetmény.
A Sopronmegyébe kebelezett **Nagy-Marton**
községben felállítandó **m. kir. adóhivatal be-
butorozásához** és felszereléséhez szükséges tárgyak
szállítására ezennel pályázat hirdettetik.
Az írásbeli versenytárgyalás **folyó évi június**
hó 25-én, 10 órakor fog megtartatni és fel-
hivatnak vállalkozók, hogy ajánlataikat 50 kros
bélyeggel és a követelt ár 10%-nak megfelelő
bánapénzzel ellátva folyó évi június hó 24-ik nap-
jának d. u. 5 órájáig a pénzügyigazgatóság főnökénél
annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később
beérkező ajánlatok figyelembe vehetők nem lesznek.
A szállítandó butordarabok és felszerelvényekről
hővebb felvilágosítás a pénzügyigazgatóságnál a
hivatalos órák alatt szerezhető.
Sopron, 1895. május hó 31-én.
M. kir. pénzügyigazgatóság

Neue Florentiner Kartoffel pr. Kilo zu 14 fr.
Frische egyptische Zwiebel pr. Kilo zu 7 fr.
Prima Waschfoda pr. Kilo zu . . . 5 fr.
zu haben bei
Gustav Forster jun.,
Oedenburg, Kleine Gasse Nr. 2.